

La crisi turística balear, a debat

Afectes turístics balears, mitjan juny és temporada alta. Això vol dir que el costum porta a suposar turistes pertot arreu, restaurants plens, tendes de *souvenirs* venent a bon ritme, pubs i bars en general estibats... I, de fet, enguany és així... en part. Les dades d'afluència de turistes que arriben als aeroports balears indiquen un lleuger increment sobre els índexs de l'any anterior. Tot i que és encara informació molt parcial, el conseller de Turisme, Joan Flaquer, es mostrava convençut que al final de temporada alta l'arribada de visitants no haurà estat menor que la d'altres anys i "potser serà un poc superior". Tanmateix, l'ocupació hotelera no acompanya. El president de la Federació Hotelera de Mallorca, Pere Cañellas, avançava la dada la setmana passada: l'ocupació total de places arriba al 62%, per sota de l'any passat. Més o menys, el panorama és el mateix a les altres illes.

El diferencial entre nombre de visitants i ocupació real d'hotels només es pot deure a un fet: turisme residencial. A casa pròpia, d'una o d'unes quantes famílies, o, més habitualment, a l'oferta il·legal. Del total de l'oferta hotelera legal, un 70% és comercialitzada pels majoristes de viatges a preus rebaixats. En efecte, els mateixos hotelers expliquen que els majoristes, per mor de la baixada de reserves, els imposen preus cada any inferiors. Encara més: el "tot inclòs" o sistema de comercialització que implica que el turista ho paga tot en origen, suposa enguany, d'acord amb les dades ofertes pel conseller de Turisme, el 18,1% de l'oferta. És a dir, si fa no fa una cinquena part dels visitants no deixen cap benefici significatiu a Balears.

Les conseqüències d'aquest panorama no han trigat a deixar-se sentir. La major part del turisme que arriba té poca capaci-

tat adquisitiva i, per tant, tota l'oferta complementària se'n ressent. Aquests empresaris parlen obertament de crisi molt seriosa que afectarà la contractació de mà d'obra. El president de la Federació Hotelera, Pere Cañellas, reconeix que la situació és tan delicada que alguns hotels estan donant vacances, en plena temporada alta, al seu personal.

Divergència de raons. Tothom, amb més o menys claredat, coincideix en el problema de fons. Hi ha crisi. Ara bé, sobre quina crisi, per què s'ha produït i què fer per arreglar la situació ja no hi ha tanta coincidència. O, més aviat, el que hi ha és divergència. Sobretot és en l'àmbit polític en què es palesen més diferències.

El portaveu socialista en temes turístics en el Parlament balear, Celestí Alomar, que va ser conseller del ram durant els anys del Pacte de Progrés (1999-2003), futeja gairebé cada dimarts, dia de plenary, el conseller Flaquer amb preguntes i acusa el Govern balear de fer poc o res per afrontar la crisi. El responsable governamental, per la seva part, acusa el seu antecessor i, en general, tot el Govern del Pacte, de ser el responsable d'aquest panorama. Flaquer accepta que l'actual situació turística "no és la desitjable", però matisa: "No hi ha crisi de destinació turística (Balears), sinó de producte turístic, perquè les xifres dels aeroports augmenten (el nombre de viatgers); per tant, ens trobam davant d'una crisi de producte. Cal abordar la reforma de l'oferta obsoleta, en col·laboració amb els agents del sector." El conseller, a pesar de tot, es mostra optimista i assegura que el Govern, "dialogant", treballarà per superar la situació. Flaquer ha multiplicat les seves aparicions públiques des que es parla de crisi, a més d'intervenir quasi cada setmana en el

Polítics, empresaris,
especialistes,
sindicats... tothom
a Balears comença
a parlar de crisi turística
i com afrontar-la.
Tot i que no hi ha
unanimitat sobre què
es podria fer, almenys
hi ha coincidència
en què falla:
l'estructura hotelera
illenca ha quedat
obsoleta.

A l'esquerra, Joan Flaquer, actual conseller de Turisme del Govern balear, del Partit Popular. A la dreta, el seu predecessor, Celesti Alomar, del PSIB-PSOE.

Parlament. De moment, emperò, encara no se l'ha sentit dir com s'intentarà resoldre la crisi "de producte". Per la seva part, el socialista Alomar no deixa d'acusar el Govern d'afavorir els interessos dels hotelers, i deixa entreveure que al seu parer l'executiu del PP no s'interessa pels altres

subsectors: comerços, restaurants, bars... que són els que pateixen la crisi més forta i que donen feina a molts milers de persones. Igualment, el socialista acusa la política turística governamental de no prestar prou atenció als sistemes de contractació individual –sobretot per Internet, que ja

suposa el 8%–, que podrien ajudar a alliberar l'oferta balear dels majoristes.

El president del Foment de Turisme de Mallorca, Miquel Vicens, explicava la setmana passada, en sintonia amb la tesi del Govern balear, que no es pot parlar de crisi de demanda, sinó de "producte" que caldrà "reciclar". Representants de sectors empresarials diversos –comerciants, restaurants, bars i discoteques, de lloguer de cotxes, de transports...– han anat expressant durant les darreres setmanes les seves opinions. Tots coincideixen en la síntesi: els turistes gasten menys i, al llarg de tot l'any, l'afluència disminueix; per tant, no s'està aconseguint la desitjada desestacionalització, sinó tot el contrari, i això fa necessari plantejar-se reestructuracions profundes del sector. Mentrestant, els sindicats CCOO i UGT es mostren cada vegada més nerviosos. Veuen perills a curt termini per a la mà d'obra. Tots dos demanaren al Govern, el dia 9, que "de forma urgent" convoqui la Mesa del Turisme, en què són representats ells mateixos, empresaris i altres agents socials, per començar a estudiar solucions a una situació que qualifiquen de "seriosa crisi".

L'únic punt de coincidència plena entre tots els implicats –polítics, sindicats, empresaris...– és la necessitat de reconvertir l'oferta. Però això i res, pot ser el mateix. Perquè la realitat és que les aproximadament 400.000 places hoteleres balears, legals, pertanyen a unes 1.700 empreses que no estan en ruïna, ni prop estar-hi, com els sectors econòmics que han protagonitzat reconversions. Al contrari, estan guanyant diners. Molts. El que passa és que els beneficis són menors als d'altres anys. En aquestes condicions, és factible pensar en una seriosa reconversió? Com deia fa dues setmanes l'exconseller de Turisme (1983-1993) amb el Govern de Gabriel Canellas, Jaume Cladera, no es pot pensar en cap reforma de la planta hotelera tret de la que voluntàriament vulgui fer cada empresa. Així les coses, el debat encara té molt per aprofundir. Com s'ha d'afrontar un canvi d'estructura de l'oferta si aquesta està més que amortitzada, els seus propietaris tenen beneficis i els perjudicats són els altres sectors, com l'oferta complementària i la mà d'obra?

Miquel Payeras

C
Cultura Museus

Museu d'Història de Catalunya

Passeja't per la història

Horari
De dimarts a dissabte: 10 h - 19 h
Dimecres: fins a les 20 h
Diumenges i festius: 10 h - 14.30 h
Dilluns no festius: tancat

Museu d'Història de Catalunya
Pl. Pau Vila 3, Barcelona
T: 932 254 700
Web: //cultura.gencat.es/museus/mhc
mhc.cultura@gencat.net

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura